

Sondaj de opinie: Nevoi de formare în învățământul preuniversitar

Interpretarea rezultatelor

Fundația Didactica – Finnish Teacher Training Centre
Sibiu, aprilie 2018

Introducere și context

Fundația Didactica este promotorul proiectului Școlii Primare Româno - Finlandeze din Sibiu iar prin noua sa divizie, **Finnish Teacher Training Centre**, își propune să adreseze nevoile de formare profesională ale educatorilor, învățătorilor și profesorilor preocupați de dezvoltarea lor constantă.

Ambiția **Finnish Teacher Training Centre** este să devină un reper în abordarea formării continue a personalului didactic din învățământul preuniversitar. În vederea lansării, lucrăm la definirea unei oferte de programe de formare acreditate de Ministerul Educației. Ne dorim un portofoliu modular și flexibil, inspirat de abordarea finlandeză și adaptat realităților locale, construit atât pe competențe generale, cât și tehnice și metodologice, specifice cadrelor didactice.

Pentru a oferi un conținut relevant și de calitate, calibrat la nevoile actuale ale profesorilor, am derulat un sondaj de opinie care a fost administrat exclusiv online în perioada 01-16 februarie 2018, prin intermediul rețelelor sociale, în principal pe grupurile dedicate profesiei. Chestionarul, în format Google Forms, a fost disponibil atât în limba română cât și în limba engleză, pentru profesorii străini care predau în România. La încheierea perioadei de sondare, au fost înregistrate 394 răspunsuri la chestionarul în limba română și 6 răspunsuri la cel în limba engleză.

Considerăm reprezentative opiniile exprimate astfel încât să ne ofere o bază solidă de înțelegere a nevoilor, dificultăților întâmpinate cât și a atitudinilor față de cursurile de formare ca mijloc de obținere a succesului la catedră.

Pentru că doar șase răspunsuri la chestionarul nostru în limba engleză nu garantează reprezentativitate, le vom include într-o analiză separată; în ceea ce urmează ne vom concentra pe răspunsurile profesorilor români.

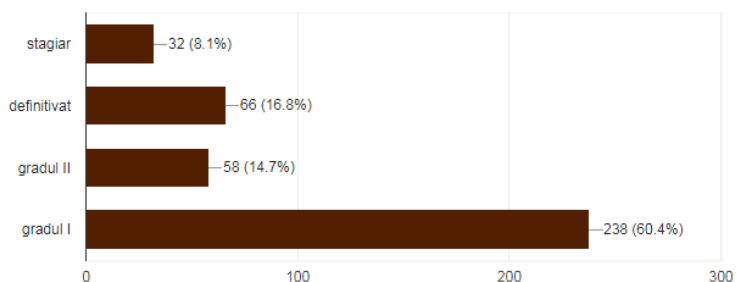
Profilul respondenților

Din cei 394 respondenți, majoritatea (60.4%) au fost cadre didactice de grad I, cu studii superioare (licență - 50.3 % și master – 42.1%), care predau preponderent în ciclul primar (36.5%) și gimnazial (38,1%). 76.1% dintre cadrele care au răspuns, au peste 10 ani vechime în învățământ și preponderent specializări umaniste.

În figurile următoare, veți regăsi o reprezentare grafică a profilului.

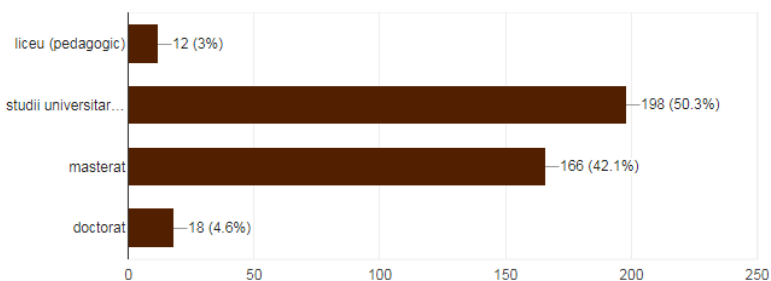
Grad didactic

394 responses

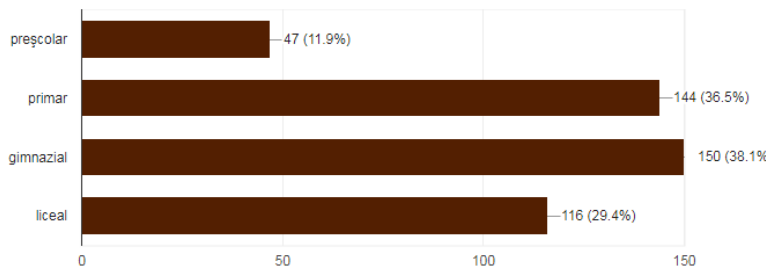
Nivel de pregătire

394 responses

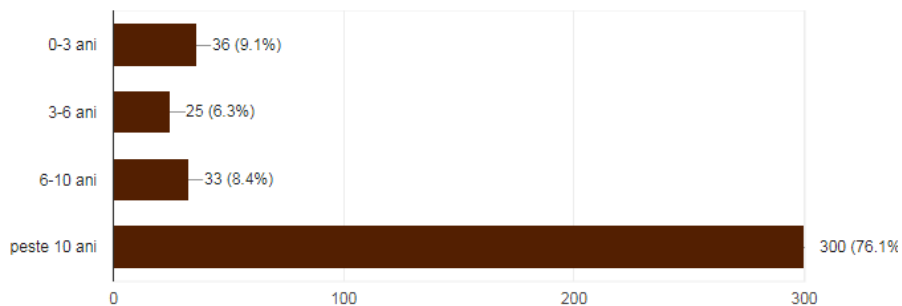
Nivelul de învățământ la care predați:

394 responses

Vechimea în învățământ :

394 responses

Din punct de vedere al specializării la clasă, distribuția răspunsurilor a fost:

Categorie	Răspunsuri	Procent
Limbă și comunicare, limbi străine (Uman)	91	37,60%
Matematică și științe ale naturii (Real)	67	27,69%
Primar și preșcolar	51	21,07%
Ed. Civică, istorie, geografie, religie (om și societate)	16	6,61%
Psihologie	5	2,07%
Consiliere școlară	4	1,65%
Arte (muzică și ed. plastică)	3	1,24%
Sport	3	1,24%
Tehnologii	2	0,83%
Total	242	100%

Nota: nu toți cei 394 respondenți au oferit un răspuns la această întrebare

Cheia succesului la catedră

La întrebarea: „În general, ce considerați că vă ajută cel mai mult pentru a realiza cu succes rolul dumneavoastră de cadru didactic?” respondenții au avut posibilitatea să opteze pentru mai multe variante, dar și să sugereze propriile opțiuni.

Respondenții consideră esențială formarea continuă de calitate dar și accesul la resursele educaționale deschise de care pot beneficia.

Categorie:	Răspunsuri	Procentaj
Formare continuă de calitate	315	79,9%
Resurse de formare disponibile (resurse educaționale deschise)	282	71,6%
Pregătire inițială de calitate	186	47,2%
Comunitate de practica	124	31,5%
Sprijin în profesie	104	26,4%

Alți factori menționați, țin atât de aspecte materiale, dotările disponibile cât și de aptitudini și motivații personale. Cităm câteva răspunsuri mai jos:

- *Propria conștiință cu privire la calitatea muncii mele reflectată în atitudinea și rezultatele elevilor mei.*
- *Dotarea pentru performanță; dotările materiale ale clasei (videoprojector, acces la internet)*

- *Experiența din activități extracurriculare: concursuri, olimpiade*
- *Diversele aptitudini-pedagogice, psihologice, artistice, practice etc.*
- *Familia, partenerul*
- *Voința, dorința de reinventare, de gasire a unor soluții personalizate*

Canalele preferate de dezvoltare

La întrebarea “Dumneavoastră vă dezvoltați profesional continuu cu precădere prin” am aflat că principala modalitate este reprezentată de cursuri, urmate de studiul individual.

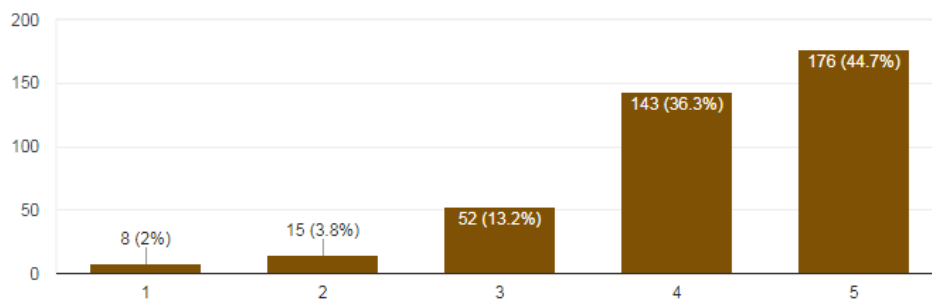
Categorie	Răspunsuri	Procentaj
Cursuri	167	42,39%
Citesc	110	27,92%
Participare la evenimente din domeniul educației	99	25,13%
Altele*	11	2,79%
Discutii cu colegii	7	1,78%
Total	394	

*Alte surse menționate: cursuri online tip MOOC (Masive Open Online Courses) și webinarii, autoanaliza, studiu individual pe resurse deschise, contact cu mediul privat.

Percepția asupra importanței cursurilor de formare profesională la dezvoltarea competențelor didactice este de asemenea una ridicată, majoritatea acordând “mare” (36.3%) și “foarte mare”(44.7%) importanță cursurilor.

În ce măsură considerați importantă contribuția cursurilor de formare la dezvoltarea competențelor dvs. ca profesor?

394 responses

Principalele provocări ale cadrelor didactice

Orice ofertă de cursuri de formare, trebuie să contribuie la rezolvarea prolemelor și provocărilor cu care publicul țintă se confruntă. În ceea ce îi privește pe profesorii din grupul nostru, acestea sunt:

- Lipsa unor cursuri pe teme de foarte mare actualitate - 194 răspunsuri, 49.2%
- Elevii de la clasă (generațiile noi de elevi) – 175 răspunsuri, 44.4%
- Pregătirea insuficientă pentru a face față situațiilor din sala de clasă – 109 răspunsuri, 27.7%
- Lipsa stimulentei financiare – 105 răspunsuri, 26.6%

Alte provocări menționate pot fi grupate în categoriile de mai jos. Opiniile exprimate aparțin respondenților.

Lipsa resurselor: Dotarea insuficientă cu materiale didactice a unităților, a laboratoarelor, echipamente IT de top; lipsa bazei materiale în timpul cursurilor și în activitățile extracurriculare. Absența interesului real în educație, absența unei părți practice care să se împletească cu teoria. Lipsa manualelor, a auxiliarelor, lipsa terenului și a sălii de sport.

Sistemul educațional și politicile educaționale: politicile educaționale în continua schimbare și fără bază în realitate, sistemul învechit de inspecții, lipsa unui regulament pertinent; Harțogăraia și imaginea publică destul de șifonată a profesorilor, inconsecvența legislativă privind educația și evaluarea elevilor; Lipsa unei coerențe între programele școlare, demagogia, hârțogăraia care fură din timpul pe care profesorul și așa nu îl are, în detrimentul adevăratelor activități de perfecționare. Întregul sistem actual, birocrăția și scriptologia; Lipsa de perspective reale pentru elevii pe care îi pregătim; schimbarile din sistem din cauza politizării învățământului; Planul unic și obligatoriu complet neadecvat, unicitatea programei, complet nepotrivită, manualele meschine sau lipsă, sărăcia dotărilor și resurselor.

Oferta prezentă de cursuri de formare și felul în care sunt livrate: lipsa unor cursuri practice în specialitate; "existența unor cursuri depășite, susținute de cadre insuficient pregătite sau incapabile să vorbească în public. Cursurile interesante sau evenimentele de formare interesante nu sunt pe lista agreată de ISJ și trebuie să le plătim în totalitate."; Cursurile de formare sunt fără conținut și fără o finalitate reală. De cele mai multe ori se fac superficial doar pentru acele amărâte adevăruri și credite. Organizarea de cursuri cu profesori, renumiți prin calitate, care au deja experiență de predare și sunt aproape de pensie sau au dobândit experiență mare prin activitățile în care au fost implicați.

Comunitatea didactică și părinții: Lipsa unei platforme suport în care profesorii să împărtășească idei, să expună situații problematice de la clasa în așteptarea sugestiilor. Slaba coeziune a profesorilor, lipsa disponibilității lor de a împărtăși din experiență; Părinții elevilor, în speță atitudini de sfidare.

Opinia Finnish Teacher Training Centre

Ca furnizor nou în piața cursurilor de formare dedicate profesorilor, schimbarea pe care o putem produce și pe care ne dorim să o aducem este legată de satisfacerea acestor nevoi deschis exprimate: teme de actualitate, livrate de specialiști, inspiraționale, aplicate și ancorate în practică.

La fel de importantă este crearea unei comunități de sprijin. Participanții la cursurile noastre și alți practicieni vor putea ține legătura și întâlni la diverse workshop-uri și dupăamieze de networking și sprijin în profesie.

Teme de formare ce prezintă interes

Categorie	Răspunsuri	Procent
Strategii didactice de predare – învățare – evaluare	150	38,10%
Educația copiilor cu CES	139	35,30%
Noile educații (Dezvoltare durabilă, Educație antreprenorială, Educație pentru mediu, Educație pentru sănătate, Educație interculturală, Educație pentru cetățenie democratică, Educație pentru drepturile copilului, Educație pentru drepturile omului)	129	32,70%
Managementul clasei de elevi	118	29,90%
Educație nonformală, extrașcolară și informală	113	28,70%
Educația copiilor și tinerilor cu aptitudini înalte	80	20,30%
Managementul calității educației	69	17,50%
Management și leadership în educație	58	14,70%
Competențe TIC/digitale	57	14,50%
Consiliere și orientare școlară și în domeniul carierei	47	11,90%
Marketing educațional	33	8,40%
Politici educaționale	32	8,10%
Proiectare curriculară	25	6,30%
Egalitate de șanse și gen	23	5,80%
Management și consiliere pentru cariera didactică	19	4,80%

Autoevaluarea nevoilor de dezvoltare

În această secțiune a sondajului, bazându-ne pe competențele descrise în „Standardele de formare continuă pentru funcțiile didactice din învățământul preuniversitar” emise de Ministerul Educației, am explorat autoanaliza nevoilor de formare pe categoriile principale ale standardului, ușor adaptate:

- Comunicare și relaționare cu elevii și adulții
- Evaluarea elevilor
- Competențele psiho-sociale generale
- Competențele didactice, tehnice și tehnologice
- Competențe de management al carierei

Mai jos rezultatele pentru fiecare categorie în parte, respondenții fiind invitați să precizeze care sunt zonele (răspuns multiplu) pentru care consideră că au nevoie de formare în prezent.

Comunicare și relaționare cu elevii și adulții

	Răspunsuri	Procent
Dinamica relațiilor de succes – stiluri personale și conectarea la stiluri diferite	181	45,90%
Gestionarea conflictelor	168	42,60%
Relaționarea cu persoane dificile	151	38,30%
Proiecte comune școală - familie - comunitate	149	37,80%
Feedback eficient și constructiv	104	26,40%
Abilități de ascultare și folosirea eficientă a întrebărilor	102	25,90%
Bariere în comunicare	100	25,40%
Creșterea credibilității în fața interlocutorilor și tehnici de convingere	88	22,30%
Practicarea și cultivarea empatiei	56	14,20%
Procesul educativ ca act de comunicare	56	14,20%
Asertivitate	52	13,20%
Teoriile comunicării	29	7,40%

Evaluarea elevilor

	Răspunsuri	Procent
Utilizarea evaluării pentru stimularea învățării	199	50,50%
Cultivarea gândirii critice	187	47,50%
Internaționalizarea evaluării: TIMSS, PISA, PIRLS	182	46,20%
Evaluarea formativă - modalități de sprijin în învățare	139	35,30%
Strategii de evaluare, metode	105	26,60%
Elaborarea instrumentelor de evaluare	89	22,60%
Proiectarea evaluării (forme, tipuri, etape)	47	11,95%

Competențele psiho-sociale generale

	Răspunsuri	Procent
Elaborarea și derularea în școli a proiectelor de cooperare între instituții educaționale, naționale și internaționale	235	59,60%
Metode și tehnici de cunoaștere a elevilor	165	41,90%
Elaborarea de strategii eficiente ale parteneriatului școală-familie	160	40,60%
Colaborarea cu părinții/comunitatea în scopul realizării unui autentic parteneriat în educație	154	39,10%
Identificarea dinamicii și tendințelor de pe piața muncii și corelarea acestora cu procesul instructiv-educativ	131	33,20%
Organizarea și administrarea mediului de învățare în colaborare cu Comitetul de părinți al clasei	60	15,20%
Asumarea responsabilă a rolului social al cadrului didactic	54	13,70%
Adaptabilitate și flexibilitate	41	10,40%

Competențe didactice, tehnice și tehnologice

	Răspunsuri	Procent
Aplicarea strategiilor didactice de utilizare eficientă a mijloacelor/auxiliarelor didactice în procesul de învățământ	187	47,50%
Conceperea și utilizarea materialelor/mijloacelor de învățare	144	36,50%
Managementul clasei	118	29,90%
Tehnici de predare	117	29,70%
Lucrul în echipa	115	29,20%
Utilizarea calculatorului și a tehnologiei în procesul instructiv-educativ	111	28,20%

Competențe de management al carierei

	Răspunsuri	Procent
Adoptarea de conduite eficiente pentru depășirea “situațiilor de criză”	179	45,40%
Creșterea eficacității personale și profesionale	159	40,40%
Managementul timpului	130	33,00%
Utilizarea metodelor și tehnicilor de autocontrol psiho-comportamental	119	30,20%
Crearea și implementarea unui plan personal de dezvoltare în carieră	115	29,20%
Asimilarea cunoștințelor de tip organizațional	94	23,90%
Deschiderea față de schimbările care au loc în situații de competiție, examen, concurs etc.	79	20,10%
Manifestarea unei conduite (auto)reflexive asupra activităților didactice/pedagogice proprii	66	16,80%
Asumarea integrală a diferitelor roluri cu implicații docimologice (examinator/examinat/ concurent/supraveghetor etc.)	56	14,20%

Prioritizarea nevoilor de formare

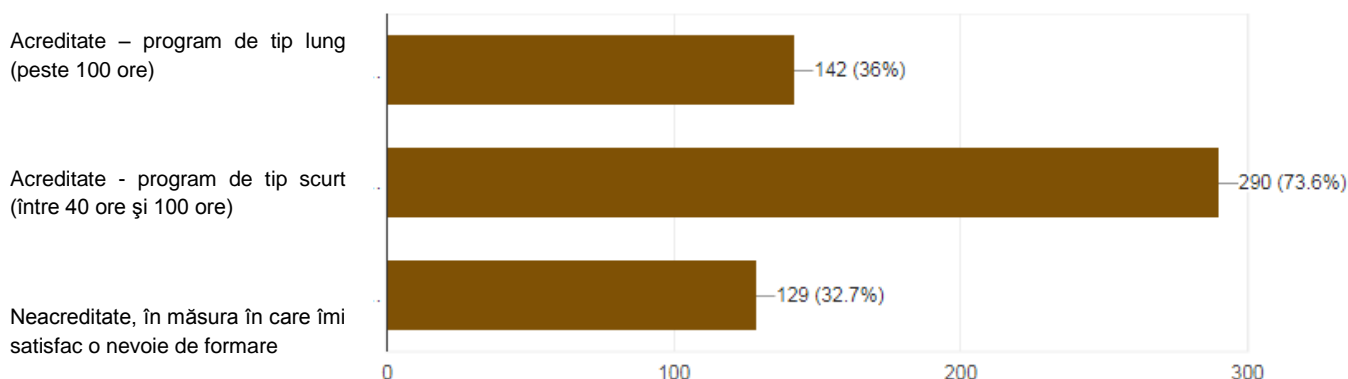
“Din toate cele enumerate mai sus, care este principala nevoie pe care dacă ați adresa-o, ați simți cell mai mare impact asupra evoluției personale?” Nu au oferit toți respondenții un răspuns la această întrebare, însă se observă o serie de nevoi comune, teme cu peste 10 menționări, cum ar fi:

- Creșterea eficacității personale și profesionale – 45 răspunsuri
- Managementul timpului – 41 răspunsuri
- Crearea și implementarea unui plan personal de dezvoltare în carieră – 36 răspunsuri
- Strategii didactice de predare – învățare – evaluare – 22 răspunsuri
- Adoptarea de conduite eficiente pentru depășirea “situațiilor de criză” - 20 răspunsuri
- Managementul clasei de elevi – 15 răspunsuri
- Pregătirea copiilor cu CES -14 răspunsuri
- Colaborarea cu părinții sau comunitatea în scopul realizării unui autentic parteneriat în educație – 12 răspunsuri

Ce apreciați cel mai mult la un program de formare continuă a cadrelor didactice?

Cea mai apreciată trăsătură este aplicabilitatea practică. Alte aspecte des menționate sunt: accesibilitatea și locația, gratuitatea sau costul redus, calitatea conținutului și a formatorului, gradul de noutate, metodele (interactive, componenta online) și durata.

Ce tip de program ați prefera să urmați:

Disponibilitatea pentru participarea la formari profesionale:

- Perioada vacanțelor școlare – 293 răspunsuri / 74.4%
- Weekend-uri – 211 / 53.6%

Alte observații

Am solicitat ca în cazul în care chestionarul nu a inclus anumite aspecte importante din perspectiva preferințelor pentru propria formare continuă, acestea să fie menționate. Extragem comentariile care ne-au inspirat:

- *Trecerea de la învățământul concurențial la cel colaborativ*
- *Schimbul de experiență între grădinițe, școli, parteneriate educaționale între cadrele didactice.*
- *Nu se atinge nicaieri subiectul legat de motivația învățării. Știați că este în creștere numărul de elevi pentru care nu există motivația învățării, în societatea în care trăim?*
- *Înființarea de echipe de mentorat la nivel de catedră; ar fi utile pentru toți debutanții*
- *E foarte importantă și formarea de tip nonformal realizată în spații nonformale, cu participanți puțini, în care accentul se pune pe ce se face în mod concret la clasă. „Tu cum faci?„ „ Eu fac așa„, Personal, am realizat astfel de întâlniri de învățare nonformală - sunt evenimente publice, nu sunt secrete! Am văzut disponibilitate pentru învățare autentică și în week end și fără credite. Lumea s-a săturat de cursuri de la care pleacă fără să fi învățat nimic. Pe de altă parte,*

cursurile acreditate sunt în continuare cele mai accesate.

- *De mare importanță consider că este comunicarea experienței didactice internaționale, comparația cu alte sisteme educaționale*
- *Consider ca cea mai mare nevoie pe care o are sistemul de învățământ din România este pregătirea psihică a profesorilor pentru ceea ce urmează să facă, adică cursuri de autocunoaștere care ar trebui să facă parte din formarea continuă obligatorie.*
- *Consider ca aceste „cursuri de formare” devin modalități de cumpărare a unor credite, fără a lăsa în urma mai mult decât o hârtie care nu îi folosește nicicum elevului și pe care cadrul didactic o așează într-un dosar pentru a demonstra „performanțele”! (Nu e regulă, dar e valabil în majoritatea cazurilor)*

Concluzii Finnish Teacher Training Centre

Suntem recunoscători tuturor celor care și-au alocat timp pentru a răspunde chestionarului nostru. Informațiile oferite sunt extrem de valoroase pentru direcția pe care o vom da programelor noastre. În urma analizei datelor și a capacității noastre interne de a le adresa, considerăm necesară abordarea următoarelor teme:

- Comunicare și relaționare cu elevii și adulții. Eficiență personală și dezvoltarea relațiilor de succes pentru depășirea și gestionarea conflictelor.
- Tehnici de predare
- Tehnici de evaluare a elevilor
- Lucrul în echipă și managementul clasei
- Echilibru și eficiență. Managementul stressului și al timpului
- Dezvoltare în cariera / Atelier de autoevaluare și dezvoltarea carierei

Acest portofoliu inițial va fi abordat din perspectiva metodologiei finlandeze care ne inspiră și care poate fi aplicată sistemului educațional local. Oferta noastră va continua să se dezvolte în funcție de feedback-ul cursanților noștri pentru care dorim de asemenea să punem bazele unei comunități de sprijin, interacțiune și schimb de idei.

Vă invităm să rămânem în dialog. Pentru detalii suplimentare, feedback și orice alta informație privind Finnish Teacher Training Centre și sondajul efectuat, persoanele de contact sunt Elena Lotrean, Director Executiv, elena.lotrean@sfsb.ro și Raluca Micu, Learning & Development specialist, raluca.micu@sfsb.ro.